

Projekt

z dnia 23 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WARLUBIE**

z dnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2023**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469 oraz z 2022 r. poz.24 i 218) i art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 oraz z 2021 r. poz. 2469) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2023 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Warlubie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 kwietnia 2022 roku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2023

I. Wprowadzenie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Alkohol jest legalnym towarem rynkowym i powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza spożywany w nadmiernych ilościach. Alkohol jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który przez regulacje prawne wpływa na minimalizowanie powstawania szkód.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Realizacja tych zadań odbywa się na podstawie uchwalanego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019 - 2023. W programie uwzględnia się cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia oraz rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne, nierzadko tożsame oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw mogą być finansowane z tych samych środków.

Ustawodawca wskazał gminom główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii zadania. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym Programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

II. Podstawy prawne

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzady gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469 oraz z 2022 r. poz. 24 i 218).

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu;
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 oraz z 2021 r. poz. 2469). Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności poprzez:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Ponadto przy realizacji zadań zawartych w Programie zastosowanie mają akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz.1249);
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447);
- 3) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 685);
- 4) konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169);
- 5) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Warlubie na lata 2021-2025 (uchwała Rady Gminy Warlubie Nr XXIV/200/2021 z dnia 28.01.2021 r.);
- 6) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023 (uchwała Rady Gminy Warlubie Nr XIII/124/2019 z dnia 28.11.2019 r.).

III. Diagnoza problemów w zakresie uzależnień w Gminie Warlubie

Dla potrzeb opracowywania Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie na poszczególne lata, na przełomie 2019 r. i 2020 r. przeprowadzono Diagnozę Zagrożeń Społecznych. Diagnoza i analiza problemów

społecznych jest podstawą opracowania celów głównych i szczegółowych Programów na kolejne lata.

Badania w grupie dorosłych mieszkańców Gminy miały charakter ulicznej ankiety w formie papierowej i obejmowały osoby, które ukończyły osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 53 mężczyzn oraz 47 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 36,5 lat. Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- 1) postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- 2) zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- 3) zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- 4) zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- 5) zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- 6) zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- 7) zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w Gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających - konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Warlubie. Grupa badana stanowiła 11 kobiet i 9 mężczyzn. 17 respondentów, to pracownicy punktów, natomiast 3 osoby, to właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 34,3 lat.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- 1) sprzedaży alkoholu osobom nieletnim;
- 2) sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym;
- 3) spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- 4) nieprzyjemne sytuacje zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy na wszystkie pytania została udzielona odpowiedź. Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, dopalaczy. W badaniu wzięło udział łącznie 290 uczniów ze wszystkich szkół Gminy, w tym 229 uczniów z klas 4-6 a 61 uczniów z klas 7-8.

Interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem przyszłych działań profilaktycznych prowadzonych na terenie Gminy.

Dorośli mieszkańcy gminy

1. Konieczne wydaje się przede wszystkim przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Warlubie kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z ich nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol, narkotyki i środki odurzające. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
2. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby przeprowadzić na terenie Gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz na temat lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Rozkład deklaracji dotyczących sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol większość badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek. Jednak w przypadku zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Warlubie, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo starszych uczniów oceniło, że raczej bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej osiemnastego roku życia. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Dzieci i młodzież szkolna

1. Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w zakresie sięgania po alkohol w grupie uczniów klas starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez recepty.
2. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne wzorce nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
3. W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z

Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

4. Dodatkowo, należy wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i urządzenia z dostępem do Internetu. Nauczyciele mogą również wskazywać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, które są w jakiś sposób związane z przedmiotem lekcji.
5. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na odczuwalny w szkołach problem przemocy rówieśniczej. Preferowane byłoby doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.
6. Godne polecenia byłoby zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmocnienia relacji zaufania i budowania zasobów chroniących. Pożądane byłoby zaaranżowanie odpowiednio poprowadzonych godzin wychowawczych z młodzieżą, na których nauczyciel będzie miał okazję pokazać się uczniom nie tylko jako osoba odpowiedzialna za sprawy organizacyjne i prowadzenie danego przedmiotu, ale także jako godny zaufania dorosły, który jest otwarty na trudne kwestie osobiste trapiące dzieci i młodzież.

Do końca 2021 roku zakres programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obejmował problematykę alkoholową oraz narkotykową. Stąd wszelkie diagnozy lokalne obejmowały rozpowszechnienie problemów alkoholowych oraz narkomanii. Obecna sytuacja prawna wymaga sporządzenia diagnozy problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych na terenie gminy.

IV. Cele i zadania Programu

Poziom wiedzy oraz osobiste postawy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, a także mieszkańców Gminy Warlubie mogą wskazywać na spore różnice w postrzeganiu szkodliwości spożywania alkoholu i jego obecności w przestrzeni publicznej. W związku z tym konieczne jest prowadzenie dalszej działalności informacyjnej i edukacyjnej z zakresu profilaktyki uzależnień zarówno dla dzieci i młodzieży szkolnej, jak i osób dorosłych. Niezbędnym jest również określenie celu głównego oraz wywodzących się z niego celów szczegółowych, co w konsekwencji pozwoli na podjęcie określonych działań skierowanych do konkretnej grupy osób.

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, narkotyków i środków odurzających oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych przez mieszkańców gminy Warlubie.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami

Cele operacyjne programu, opierając się na celach operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia w zakresie profilaktyki uzależnień, obejmujące profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi, będą realizowane w oparciu o:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych a także członków ich rodzin.

- 1) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego - finansowanie działalności punktu (m.in. zakup materiałów biurowych, zakup sprzętu, wyposażenia i środków czystości oraz finansowanie wynagrodzenia osób świadczących poradnictwo specjalistyczne) dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym i zagrożonych uzależnieniem behawioralnym. Praca Punktu polega na zatrudnieniu psychologa, który przekazuje informację osobom uzależnionym i ich rodzinom na temat specyfiki samego problemu, ale też na temat placówek, grup terapeutycznych i publicznych ośrodków terapeutycznych. Zadanie związane jest także z potrzebą zapewnienia odpowiedniego umeblowania i wyposażenia w sprzęt, art. biurowych i inne potrzeby związane z funkcjonowaniem Punktu. Zadanie będzie realizowane w ramach redukcji szkód i rehabilitacji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 2) Prowadzenie systematycznej i kompleksowej działalności w celu kierowania na leczenie odwykowe i motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia.
- 3) Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i poradnią odwykową w zakresie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych oraz młodzieży i dzieci z rodzin alkoholowych.
- 4) Finansowanie kosztów związanych z powołaniem biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia.
- 5) Ponoszenie kosztów sądowych związanych ze skierowanymi wnioskami na leczenie odwykowe.
- 6) Działania związane z redukcją szkód osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia, poprzez współpracę z podmiotami tworzącymi system pomocy dla osób będących w stanie nietrzeźwym, współfinansowanie świadczonej opieki medycznej, prawnej i profilaktycznej.
- 7) Edukacja zdrowotna, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez przekazywanie informacji na temat ruchów samopomocowych, o mitingach Wspólnoty Anonimowych Alkoholików.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, poprzez współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i wspieranie działań zgodnych z procedurą „Niebieskie karty”.
- 2) Finansowanie kosztów prowadzenia świetlic środowiskowych (klubów młodzieżowych, placówek opiekuńczych) oraz wynagrodzenia opiekunów w tych świetlicach (klubach młodzieżowych, placówkach opiekuńczych), zakupu niezbędnego sprzętu, wyposażania w materiały edukacyjne, pomocowe, środki czystości, jak również finansowanie wyjazdów edukacyjno-rekreacyjnych oraz zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 3) Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez finansowanie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.
- 4) Dofinansowanie różnych form spędzania wolnego czasu - zajęć rekreacyjno-sportowych, w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych, wycieczek krajoznawczych jako elementu programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 5) Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku, wycieczek krajoznawczych z elementami programu profilaktycznego.
- 6) Prowadzenie edukacji zdrowotnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez zakup ulotek, broszur i poradników, związanych z problemem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci, młodzieży i rodzin, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, szczególnie tych rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 2) Realizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, przeprowadzanie pogadarek profilaktyczno – edukacyjnych w ramach poszerzania i udoskonalania oferty

realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych.

- 3) Wspieranie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako integralnego elementu programu profilaktycznego, uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia - alternatywne formy spędzania wolnego czasu. Dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 4) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających).
- 5) Edukacja zdrowotna o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez zakup i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z problemem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.
- 6) Tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi w zakresie dostępnej oferty pomocy.
- 7) Organizowanie oraz finansowanie dla dzieci i młodzieży warsztatów, koncertów, spektakli profilaktycznych i programów słowno-muzycznych, promujących zdrowy i bezpieczny styl życia.
- 8) Udział lub organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych form podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- 9) W ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

- 1) Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
- 2) Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie:
 - a) realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka,
 - b) realizacji programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - c) realizacji programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi,
 - d) organizowania i współfinansowania szkoleń i konferencji związanych z tematem uzależnień dla członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pielęgniarek, policjantów i innych

przedstawicieli służb społecznych, w tym pokrywania kosztu dojazdu na szkolenia w ramach edukacji kadr, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia,

- e) wspierania działalności środowisk abstynenckich, grup samopomocowych, zrzeszających osoby uzależnione i ich rodziny poprzez dofinansowanie działań podtrzymujących proces terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, jak również poprzez bezpłatne udostępnienie lokalu w świetlicy wiejskiej na spotkania grup,
- f) opracowania lokalnej diagnozy problemów uzależnień, w ramach monitorowania i badania problematyki, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez przeprowadzanie kontroli w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców zasad sprzedaży napojów alkoholowych.

- 1) Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, poprzez prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.
- 2) Organizacja i dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie podstawowej wiedzy na temat problematyki alkoholowej i narkotykowej, zgodnie z wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Do głównych zadań Komisji należy:

- 1) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- 2) motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia;
- 3) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- 4) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym podejmowanie procedur interwencyjnych na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy;
- 5) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii;
- 6) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy Warlubie w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Warlubie oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- 7) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych;

- 8) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

V. Adresaci Programu

Program adresowany jest głównie do:

- 1) osób dorosłych;
- 2) dzieci i młodzieży;
- 3) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie i ich rodzin;
- 4) kadry pedagogicznej szkół;
- 5) sprzedawców napojów alkoholowych;
- 6) stowarzyszeń i organizacji pozarządowych;
- 7) lokalnych instytucji współpracujących w szeroko rozumianych obszarach problemowych ujętych w niniejszym programie.

VI. Zasoby Gminne umożliwiające realizację Programu

Na terenie Gminy Warlubie działa szereg instytucji oraz podmiotów, których współpraca może przyczynić się do zwiększenia efektywności i skuteczności działań zmierzających do przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz pomocy osobom uwikłanym w uzależnienie:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - w których działają osoby przeszkolone w problematyce profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy;
- 2) Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem uzależnienia oraz członków ich rodzin, w którym przyjmuje psycholog;
- 3) Grupa AA, w ramach, której spotykają się osoby z problemem alkoholowym;
- 4) Świetlice Środowiskowe (Kluby Młodzieżowe, placówki opiekuńcze), w których spotykają się dzieci z rodzin z problemami uzależnienia oraz dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, narkomanią i innymi problemami;
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu;
- 6) placówki oświatowe – szkoły, przedszkola – dzięki współpracy z zatrudnionymi w szkołach nauczycielami, pedagogami oraz psychologami Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może podejmować skuteczne działania profilaktyczne wśród dzieci, młodzieży oraz rodziców;
- 7) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminna Przychodnia w Warlubiu;
- 8) Komisariat Policji w Nowem;
- 9) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Warlubiu.

VII. Zasady finansowania oraz sposób realizacji Programu

1. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizację Gminnego Programu Profilaktyki i

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości 65 zł za jedną godzinę pracy.

- 2) Wynagrodzenie członkom Komisji wypłacane jest na podstawie podpisanej listy obecności z posiedzenia Komisji.
- 3) Za nieobecność na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.

2. Realizatorzy Programu.

- 1) Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu;
- 2) Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu.

3. Finansowanie Programu.

- 1) Środki z rocznych opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, wnoszonych przez podmioty gospodarcze.
- 2) Środki z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małpek, zgodnie z ustawą z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 r. Środki, o których mowa w art. 9³ w ust. 3 pkt 1 ustawy, przeznacza się na realizację koordynowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
- 3) Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki finansowe pozyskiwane przez Gminę, jak również realizatorów i partnerów Programu.

VIII. Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje:

- 1) sporządzanie przez Wójta raportu z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i przedłożenie go Radzie Gminy do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy;
- 2) składanie sprawozdania Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
- 3) składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Wójta i Rady Gminy;
- 4) bieżąca analiza wydatków na realizację Programu w ciągu roku budżetowego.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

Przewidywane efekty realizacji Programu to m.in.:

- 1) podniesienie świadomości mieszkańców Gminy wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych, narkotyków i innych środków odurzających;
- 2) zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne;
- 3) udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;
- 4) zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży;
- 5) zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że przemoc jest przestępstwem, na które niema przyzwolenia we współczesnym świecie.

Uzasadnienie

Zgodnie z nowelizacją ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469), która weszła w życie 1 stycznia 2022 r., samorządy gminne są zobowiązane, nie później niż do 31 marca 2022 r. przyjąć nowe, wspólne, gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Uchwalone przed dniem 1 stycznia 2022 r. programy zachowują moc do dnia uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, nie dłużej jednak niż do 31 marca 2022 r. i są finansowane na dotychczasowych zasadach.

Na podstawie art. 41 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.), prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, należy do zadań własnych gminy. Realizacja wskazanych ustawowo zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego przez radę gminy na okres nie dłuższy niż 4 lata. Dodatkowo w zakresie art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ramach nowelizacji rozszerzona została działalność profilaktyczna i edukacyjna prowadzona w ramach gminnych programów o obszar uzależnień behawioralnych.

Niniejszy Program wpisuje się w zadania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2021 - 2025, uwzględniając zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w tym uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania narkomanii, realizowane w ramach integracji i współpracy przedstawicieli jednostek organizacyjnych Gminy, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów. Według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, finansowaniu programu mają służyć środki pochodzące z należnych gminie opłat, za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wysokość środków na realizację programu ustalana będzie w przyjmowanym corocznie budżecie.

Mając powyższe na uwadze przedkłada się do uchwalenia Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023.

Wójt Gminy Warlubie

Eugeniusz Kłopotek